

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/205/2017
Identifikačné číslo spisu:	1210218868
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1210218868.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcov 1/ T. A., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v K., A. a 2/ M. A., narodenej XX. X. XXXX, bývajúcej v K., A., oboch zastúpených JUDr. Ing. Miroslavom Čipákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Vázovova 9/B, proti žalovaným 1/ Správa a servis bytov, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Košická 6, IČO: 35 701 676 a 2/ LICITOR group, a. s., so sídlom v Žiline, Sládkovičova 6, IČO: 36 421 561, o zaplatenie 38 504,95 Eur, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 9C/99/2011, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2016 sp. zn. 8Co/98/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2016 sp. zn. 8Co/98/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava II dňa 19. 8. 2010 sa žalobcovia domáhali voči žalovaným uloženia povinnosti zaplatiť im spoločne a nerozdielne sumu 38 504,95 Eur s príslušenstvom. Uviedli, že na dobrovoľnej dražbe, konanej dňa 23. 2. 2006 na základe zmluvy o vykonaní dražby uzavretej medzi žalovaným 1/ ako navrhovateľom dražby (správcom bytového domu) a žalovaným 2/ ako dražobníkom, vydražili byt, za ktorý zaplatili žalovanému 2/ vyššie uvedenú sumu ako cenu predmetu dražby. V dôsledku žaloby podanej pôvodnými vlastníkmi bytu však bola rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 10. 7. 2008 sp. zn. 6 Co 232/2007 (dovolanie proti tomuto rozsudku bolo zamietnuté) určená neplatnosť dražby. Napriek výzve im žalovaní zaplattenú cenu predmetu dražby nevrátili.

2. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 29. októbra 2015 č. k. 9C/99/2011-247 uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 38 504,95 Eur s 9%-nými úrokmi z omeškania od 2. 6. 2010 do zaplattenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania dospel k záveru, že uplatnený nárok treba posudzovať ako nárok na náhradu škody, za ktorú zodpovedajú žalovaní, pretože boli splnené všetky predpoklady ich zodpovednosti za škodu, a to protiprávne konanie (neplatná zmluva o vykonaní dražby pre nedostatok oprávnenia navrhovateľa dražby

uzavrieť takúto zmluvu), vznik škody (zaplatená cena vydraženého bytu) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody. Zároveň vyslovil názor, že ako bezdôvodné obohatenie by mohol byť uplatnený nárok posudzovaný iba v tom prípade, ak by neboli dané podmienky pre dosiahnutie rovnakého uspokojenia z titulu náhrady škody.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 2/ v záhlaví označeným rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (t. j. vo vzťahu k žalovanému 2/) potvrdil. Potvrdenie prvoinštančného rozsudku odôvodnil správnosťou jeho skutkových i právnych záverov. Na doplnenie uviedol, že žalovaný 2/ sa nedôvodne dovoľával aplikácie § 32 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 527/2002 Z. z.“), pretože toto ustanovenie bolo do uvedeného zákona včlenené až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2008, pričom podľa prechodného ustanovenia k tejto novele sa dražby, ak zmluva o vykonaní dražby bola uzavretá pred 1. januárom 2008, a právne vzťahy s nimi súvisiace (teda i zodpovednosť za škodu), posúdia podľa doterajších predpisov. Za správny označil i záver prvoinštančného súdu o nedôvodnosti námietky premĺčania vznesenej žalovaným 2/ poukazujúc na to, že k vzniku škody na strane žalobcov došlo až právoplatnosťou rozsudku o určení neplatnosti dražby, t. j. dňom 23. 10. 2008, kedy stratili vlastníctvo k vydraženému bytu.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 2/ (ďalej v texte aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 421 zák. č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“), t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke existencie predpokladov umožňujúcich kvalifikáciu uplatneného nároku ako nároku vyplývajúceho zo zodpovednosti za škodu, poukazujúc na to, že žalobcom vznikol nárok na vrátenie poskytnutého plnenia voči tomu, komu bolo odovzdané. Namietal, že odvolací súd sa nesprávnym právnym záverom o tom, že je daná jeho zodpovednosť za škodu, odklonil od ustálenej judikatúry, a to od rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 361/2009 a sp. zn. II. ÚS 17/2013 a od rozhodnutí Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 4 Cz 110/84 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2005, v zmysle ktorých existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy a tým aj zodpovednosť za škodu iného subjektu.

5. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu navrhli tento mimoriadny opravný prostriedok odmietnuť, resp. zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.), na to oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 ods. 1, 2 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. V preskúmvanej veci dovolateľ odôvodnil dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzil nielen to, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne (právny záver o posúdení uplatneného nároku ako nároku vyplývajúceho zo zodpovednosti za škodu v situácii, keď žalobcom vzniklo právo na vrátenie poskytnutého plnenia voči inému, resp. iným subjektom) a v čom táto nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav), ale zároveň aj uviedol v čom vidí predpoklady prípustnosti dovolania v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., a to označením rozhodnutí, ktoré podľa jeho názoru majú predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť.

11. Dovolací súd po zistení, že sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania, vrátane odôvodnenia

dovolania prípustným dovolacím dôvodom, pristúpil k skúmaniu predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., pričom dospel k záveru, že tieto sú splnené. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od dovolateľom vymedzenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd, vzhľadom na zistený skutkový stav, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu o tejto otázke vyjadrenej v rozhodnutiach uvedených v bode 4.

12. Po konštatovaní prípustnosti dovolania podrobil odvolací súd rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Pristúpil teda k posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke vo väzbe na zistený skutkový stav. Tým zároveň posudzoval aj opodstatnenosť či neopodstatnenosť odklonu odvolacieho súdu od riešenia tejto otázky ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

13. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

14. V preskúmvanej veci dovolateľ opodstatnene namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Táto nesprávnosť bola daná predovšetkým posudzovaním veci podľa nesprávnej právnej normy, a to jej posudzovaním podľa ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2007. So zreteľom na nepochybne zistenú skutočnosť, že neplatnosť dražby bola určená rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 10. 7. 2008 sp. zn. 6 Co 232/2007, ktorý nadobudol právoplatnosť 23. 10. 2008, mal byť podľa názoru dovolacieho súdu nárok žalobcov posudzovaný podľa právnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď nastali účinky tohto rozsudku, t. j. podľa zákona č. 527/2002 Z. z. v znení platnom a účinnom k 23. 10. 2008, a to konkrétne podľa § 32 ods. 3 tohto právneho predpisu. Za situácie, keď zmenená právna úprava v čase určenia neplatnosti dražby poskytovala žalobcom ako vydražiteľom vyšší stupeň ochrany ich práv, nejestvuje rozumný dôvod, pre ktorý by nemala byť v spore použitá. Použitie nesprávnej právnej normy odvolacím súdom bolo dôsledkom jeho nesprávnej interpretácie prechodného ustanovenia § 36a novely zákona č. 527/2002 Z. z. vykonanej zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2008, podľa ktorého dražby, o ktorých vykonaní bola uzavretá zmluva pred 1. januárom 2008, ako i vzťahy s nimi súvisiace, sa dokončia podľa doterajších predpisov. Uvedené ustanovenie riešilo stret pôvodnej a novej právnej úpravy vo vzťahu k nedokončeným dražbám a s nimi súvisiacim existujúcim vzťahom takým spôsobom, že dražby nedokončené ku dňu účinnosti novej právnej úpravy a rovnako vzťahy s nimi súvisiace a existujúce ku dňu účinnosti novej právnej úpravy, sa dokončia, resp. posudzujú podľa pôvodnej právnej úpravy. Prechodné ustanovenie však, vzhľadom na svoj účel, nemohlo a ani neriešilo právne vzťahy, ktoré by mohli vzniknúť v budúcnosti v súvislosti s účinkami právoplatného rozhodnutia súdu o určení neplatnosti dražby. V zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z. z. právoplatnosťou rozhodnutia o určení neplatnosti dražby vzniklo žalobcom zo zákona subjektívne právo na bezodkladné vrátenie výťažku dražby voči osobám (subjektom), ktoré tento výťažok prevzali. Existencia takejto pohľadávky na vrátenie výťažku dražby pozostávajúceho zo zaplatenej ceny predmetu dražby, majúcej právny základ priamo v zákone zároveň vylučovala, aby zaplatená cena predmetu dražby bola bez ďalšieho posudzovaná ako škoda. Právne závery vyplývajúce z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 361/2009 a II. ÚS 17/2013 a z rozhodnutí Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 4 Cz 110/84 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2005, boli z povahy veci použiteľné aj na tento prípad (kedy žalobcom vznikla pohľadávka na vrátenie poskytnutého plnenia priamo zo zákona a nie zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie), pretože § 32 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z. z. je založený na rovnakom princípe, ako ustanovenia Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. Nerešpektovanie týchto rozhodnutí znamenalo neopodstatnený odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právny záver vyplývajúci z vyššie označených rozhodnutí vychádza zo stanoviska Najvyššieho súdu ČSSR zo 6. 1. 1983 Cpjf 183/82 k výkladu a aplikácii ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., § 451 a nasl. O. z. a § 243 zák. práce, publikovaného v Zborníku stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a

SSR, 1970 - 1983, č. IV, SEVT Praha 1986, str. 423, podľa ktorého pokiaľ žiadateľovi o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím svedčí súvisiaca pohľadávka, ktorú môže po práve uplatniť (a dosiahnuť jej splnenie) voči inému subjektu, zodpovednému z dôvodu získania neoprávneného majetkového prospechu, nevznikla mu ešte škoda v súvislosti so zrušeným nezákonným rozhodnutím, pretože v prípade možného vydania neoprávneného majetkového prospechu by u neho k majetkovej ujme nedošlo. Tento záver nie je v rozpore, resp. vôbec nesúvisí so zásadou vyjadrenou v stanovisku publikovanom pod R 25/1986, podľa ktorej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia možno uplatniť iba v tom prípade, ak nie sú podmienky pre dosiahnutie rovnakého uspokojenia z dôvodu nároku na náhradu škody, alebo aj v stanovisku publikovanom pod R 1/1979 obsahujúcom záver, že podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o neoprávnenom majetkovom prospechu nemožno posudzovať aj prípady, ktoré sú upravené priamo v iných osobitných ustanoveniach Občianskeho zákonníka. Stanoviská publikované pod R 25/1986 a R 1/1979 riešia totiž celkom inú situáciu, a to správnosť právnej kvalifikácie nároku uplatňovaného voči tomu istému subjektu.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 a § 450 C. s. p.). V novom rozhodnutí vo veci rozhodne tento súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). V ďalšom konaní je odvolací súd právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.